

เล่านิทาน... รากฐานสู่การเป็นนักอ่าน

“พ่อแม่ส่วนใหญ่มักให้ความสำคัญกับการที่ลูกน้อยสามารถนับ 1-10 พุด ก-ฮ หรือท่อง A B C ได้มากกว่าความสามารถในการเข้าใจภาษาและสื่อสาร ได้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการตามวัยของลูกน้อยหรือสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวัน” เช่น เด็กอายุ 2 ขวบ พุด ก ข ค ได้ แต่ยังไม่เรียกพ่อแม่ไม่ได้ หรือบอกความต้องการเวลาอยากกินหรืออยากได้ของเล่นไม่ได้ ลูกน้อยใช้วิธีท่องจำ คำศัพท์ต่างๆ หรือคำพูดที่ได้ยินได้ฟังมาจากโทรทัศน์ แต่ไม่มีความเข้าใจในสิ่งที่กำลังพูดอยู่ หรือพ่อแม่ก็มักจะสอนคำที่ไม่ได้ใช้ในการสื่อสารจริงในชีวิตประจำวันกับลูกสักเท่าไร เช่น สอน คำศัพท์ภาษาอังกฤษกับลูกมากเกินไปตั้งแต่วัยเตาะแตะ นอกจากนี้พ่อแม่ยังแสดงความดีใจและให้แรงเสริมทางบวกกับลูกน้อยด้วยการชมเชยเมื่อลูกพูดคำศัพท์นั้นๆ ได้ ทั้งๆ ที่ลูกยังไม่สามารถพูดหรือบอกแสดงความต้องการพื้นฐานของตนเองได้เลย พ่อแม่ควรเลือกคำสั้นๆ ง่ายๆ พุดคุยกับลูกก่อนอย่างช้า ชัด บ่อย และอาจเริ่มจากสิ่งที่เด็กกำลังสนใจอยู่ หรือสิ่งใกล้ตัวในชีวิตประจำวัน จะทำให้สอนได้ง่ายขึ้น

ปลูกฝังให้รักการอ่าน... เริ่มต้นจากการเล่านิทาน

พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูควรปลูกฝังให้เด็กรักการอ่านหนังสือตั้งแต่เด็ก ควรอ่านหนังสือไปกับลูกน้อยและจัดสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมที่เอื้อให้ลูกน้อยได้ร่วมทำกิจกรรมการอ่านหนังสือ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการทำให้ลูกน้อยมีพัฒนาการทางภาษาและเกิดความคุ้นเคย สนุกสนานไปกับกิจกรรมดังกล่าวอย่างเป็นธรรมชาติ จนทำให้ลูกน้อยรักการอ่านและพัฒนาสู่การเป็นนักอ่านหนังสือต่อไปในอนาคต แทนที่พ่อแม่จะอ่านหนังสือเรียงตามตัวอักษรให้ลูกฟังอย่างเดียว ควรพูดคุยซักถามถึงรูปภาพที่ลูกเห็นในหนังสือ หรือให้ลูกน้อยชี้ภาพต่างๆ ตามที่พ่อแม่เล่า จะช่วยให้เด็กสามารถเชื่อมโยงเรื่องราวในหนังสือกับประสบการณ์ของเด็กที่ผ่านมาได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะทำให้เรื่องที่เล่านั้นเหมือนมีชีวิตมากยิ่งขึ้น เมื่อลูกเข้าสู่วัยอนุบาลพ่อแม่ควรส่งเสริมให้ลูกคาดการณ์ล่วงหน้าถึงเหตุการณ์ในหนังสือที่กำลังจะเกิดขึ้นต่อไป และชวนพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องราวหรือลักษณะของตัวละครในหนังสือขณะอ่านไปด้วยกัน จะทำให้ลูกน้อยได้ฝึกการใช้ความคิดอย่างริเริ่มสร้างสรรค์ พัฒนาทักษะทางภาษา การจับประเด็นของเรื่องราวที่กำลังเล่าอยู่ เกิดทักษะการแก้ปัญหา พัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ ส่งเสริมให้ลูกน้อยมีจินตนาการ สร้างความเพลิดเพลิน สนุกสนาน และยังช่วยลดความกลัว วิดกกังวล ความเครียดให้แก่ลูกน้อยได้คืออีกด้วย

เด็กวัยก่อนเข้าโรงเรียนอนุบาลจะค่อยๆ มีพัฒนาการเรียนรู้คำต่างๆ ที่มีเสียงขึ้นต้นหรือเสียงลงท้ายคำที่คล้ายกัน เช่น คำว่า “ไก่” มีเสียงขึ้นต้น ก ไก่ เหมือนกับคำว่า “กา” แต่มีเสียงขึ้นต้นต่างจากคำว่า “นก” เพราะขึ้นต้นด้วยตัว น หนู หรือฝึกให้ลูกน้อยค่อยๆ เรียนรู้คำที่มีเสียง

คล้องจองกันแต่มีความหมายไม่เหมือนกัน เช่น คำว่า “ไก่อ” ยังมีเสียงที่คล้องจองกับคำว่า “ใจ” เพราะมีเสียงสระไอเหมือนกัน ซึ่งแตกต่างจากคำว่า “หมา” ที่มีเสียงสระอา เพื่อช่วยให้ลูกน้อยเรียนรู้พื้นฐานของระบบเสียงที่เกี่ยวข้องกับการอ่านต่อไปเมื่อเข้าเรียนในโรงเรียนได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้พ่อแม่ควรสอนให้ลูกน้อยร้องเพลงตาม ท่องบทอาขยาน หรืออ่านบทความที่มีเสียงคล้องจองกัน ก็จะช่วยให้ลูกน้อยมีระบบฐานเสียงที่พัฒนาขึ้นได้ เช่น “แมงมุม ขยุ้มหลังคา แมวกินปลา หมากัดกระพุงก้น” มีเสียง ม ม้า ของคำว่า “แมง” “มุม” “แมว” “หมา” เหมือนกัน หรือมีเสียง ก ไก่ ของคำว่า “กิน” “กัด” “กระ” “ก้น” เหมือนกัน นอกจากนี้ยังมีเสียงที่คล้องจองกันด้วย เช่น “มุม” มีเสียงสระเหมือนคำว่า “ขยุ้ม” หรือคำว่า “คา” ก็เป็นคำพ้องเสียงกับคำว่า “ปลา” และคำว่า “หมา” ด้วย

เล่านิทาน... สู่อ่านหนังสือเป็นนักรอ่าน

เมื่อพ่อแม่เข้าใจและรู้ถึงประโยชน์ต่างๆ ของการอ่านหนังสือแล้ว ควรเล่านิทานให้ลูกน้อยฟังทุกวัน ในช่วงเวลาที่ว่าง ผ่อนคลาย หลังจากทำกิจวัตรประจำวันเสร็จเรียบร้อยแล้ว พ่อแม่ควรใช้วิธีการเล่าอย่างสนุกสนานและเป็นธรรมชาติ หากจุดสนใจในนิทานให้ลูกน้อยได้ติดตามเรื่องราวที่อ่านอย่างต่อเนื่อง ให้ลูกเป็นคนเลือกหนังสือนิทานที่อยากจะฟังหรืออ่านด้วยตนเองบ้างและเปิดโอกาสให้ลูกน้อยได้เล่าเรื่องราวต่างๆ หรือแต่งเติมเรื่องราวได้ตามจินตนาการอย่างเป็นอิสระ ทั้งนี้พ่อแม่ควรสอดแทรกข้อคิดต่างๆ ที่ได้จากนิทาน เมื่อลูกน้อยเข้าสู่วัยก่อนอนุบาลหรือวัยอนุบาลแล้ว ควรส่งเสริมทักษะทางภาษา อารมณ์ และสังคมให้มากขึ้นในระหว่างการเล่านิทานไปด้วยกัน เช่น “ตัวละครตัวนี้แสดงอารมณ์และความรู้สึกเป็นอย่างไร ถ้าเป็นหนู หนูจะอย่างไร” หรือ “เด็กคนนี้ทำไมถึงไม่มีเพื่อนเลย ลูกอยากมีเพื่อนเยอะๆ ไหม ถ้าเป็นลูก ลูกจะบอกเขาอย่างไร เขาจะได้มีเพื่อนเยอะๆ เหมือนหนู” จนเมื่อลูกน้อยโตขึ้น พ่อแม่อาจให้ลูกแต่งนิทานขึ้นเองและให้เล่า โดยมีพ่อแม่คอยชี้แนะและเป็นตัวอย่างที่ดีในการรักการอ่านหนังสือ

เมื่อพ่อแม่ปฏิบัติโดยเล่านิทานหรืออ่านหนังสือไปกับลูกน้อยอย่างเป็นประจำและสม่ำเสมอ ในที่สุดลูกน้อยจะเป็นนักรอ่านหนังสือและรักการอ่านเหมือนพ่อแม่ที่คอยปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็ก